

čala dati; posebno dobro pa so vpričo mnogih gospodov odgovarjali učenci kmetijske šole. Velika škoda za deželo bo, ako bo kmetijska šola morebiti jenjala zgolj zato, ker se razun takih, ki cesarske štipendije uživajo, ne oglasi tudi takih, ki bi na svoje stroške se prišli učiti umnega kmetijstva. Še zmiraj naši ljudje ne zapopadejo imenitnosti kmetijstva in še zmiraj naše kmete presegajo rokodelci, ki vejo, da se njih fant mora čevljarstva, šivarstva, mizarstva in vsakega rokodelstva po 3 in več let učiti, — za kmeta, mislijo pa, je vsak neumen hlapec dober. Oj, kako deleč smo v tem še za drugimi deželami!

Iz Ljubljane. Po popolnoma verjetnih privatnih pismih iz Dunaja pridejo prečastiti gosp. dr. Jernej Vidmar za škofa v Ljubljano. — Govori se, da se bote v Ljubljani dve nove in velike cesarske kosarni zidale; — čedalje bolj se spoznava, da Ljubljana je tudi v stratežnem obziru važno mesto. — Predsednik kmetijske družbe gospod Fid. Terpine so dobili spet imenitno živalico v svoj hlev na fužinskem gradu, namreč jeruzalemsko ovco tistega plemena, ki ima namesto navadnega répa širok štirivoglat in kakor ves drugi život zunaj z volno obrašen, spodaj pa gol, tolst in zatega voljo težak kolterček noter do kolen; blizo na sredi tega kolterčka, ki celo zadnjico pokriva, je šopek volne, malemu repiču podoben. Krotka živalica posebno prijaznega obraza je obrašena z volno zlo podobno farbi kapucinarsk kut; volna je srednje žlahna. Ali spada ta ovca med tiste arabiške plemena, ki se imenujejo širokorepate, se ne upamo določno reči, ker navadnim širokorepatim, ki smo jih že vidili, ni po vsem podobna. Naj je že kakor koli, to je pa gotovo, da take ovce dosihmal na Krajskem še nismo imeli, in da je ogleda vredna.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja 12. nov. Vradni časnik „Wiener Zeitg.“ razglša danes pismo, ki so ga presvitli cesar pisali ministru dnarstva 11. dan t. m. in ki se v važniših rečeh tako-le glasi: „Dragi baron Bruk! Moja terdna volja je, da se državni dohodki in stroški v letu 1861 tako začnejo uravnovati, da stroški ne bojo presegali dohodkov. V ta namen sem izvolil komisijo, ktera naj pretrese državni dnarni stan in to reč tako napravi, da se bo dosegel gori omenjeni cilj in konec. Temu delu za podlago naj se denejo namenjene preuredbe v civilnih cesarskih gosposkah in v vojaških rečeh. Komisija ima svoje delo zadnji čas do konca sušca 1860 končati, ker je moj namen, njeno delo mojemu državnemu svetovavstvu še enkrat tako prevdariti dati, da se bojo iz vseh dežel cesarstva in iz vseh stanov v posvet poklicali možje po 13. in 16. §. mojega patenta od 13. aprila 1851.“ (Po §. 16 tega patenta so ti možje, ki imajo biti začasni deležniki državnega svetovavstva, taki, kateri imajo skušnje in vednost o državnih zadevah sploh, ali pa v kakih posebnih rečeh). — Od leta 1848 razjeda rak pomanjkave dnarstveni stan našega cesarstva; bolezen prav spoznati in najti pravo zdravilo: to bo velika naloga v posvet poklicanih mož. Iz serca želimo, da bi ji vse po sreči šlo.

— Za gotovo se pripoveduje, da je že sklenjeno, da se bo pri žandarmarii marsikaj drugač napravilo; pravijo, da se bo število zmanjšalo, — da v vseh večjih mestih, kjer so policaji, bojo vprihodnjič samo žandarji vso to službo opravljali, — da na deželi bojo postavljeni pod kantonske gosposke itd.

— Sliši se, da po ukazu sl. ministerstva se izdeluje zdaj zgodovinski popis tako imenovanih deželni stanov vseh dežel našega cesarstva, njih nekdanjih pravic, njih razmer do države itd. Na tej podlagi se bojo posvetovanja začele za napravo novih deželnih namestnij.

— Ministerski ukaz od 29. okt., veljaven za vse de-

žele avstrijske razun vojaške granice, zapoveduje, da vse vloge (pisma), ki se pišejo na mestnikom cesarskih vradnij, kakor notarjem itd., morajo štempljane biti.

— Tudi iz Krakove je prišla deputacija vseučilišnih učencov na Dunaj, da bi ministerstvo nauka prosila za vpeljavo poljskega jezika na ondašnjem vseučilišču. Gosp. minister je pa še ni pred-se pustil, kakor tudi ogerske ne.

— Po starodavni navadi je tudi letes o Martinovem prinesla deputacija ogerskih judov dobro pitanih gosí Nj. Velič. cesarju, cesarici in cesarjevim starišem na Dunaj in jim jih poklonila 10. dan t. m. rekoč: „Kakor je gospod Bog pri darovih naših očakov le gledal na pobožno serce, tako tudi Vi le glejte na našo ponižno udanost“ itd. Cesar in vsi drugi so deputacijo prijazno sprejeli in poklonjene gosí vzeli.

— Kakor po Nemškem in povsod, kjer koli kaj Nemcov stanuje, tako so tudi tukaj praznovali Schillerjevo obletnico nepopisljivo slovesno. Naj bi Slovani obhajali god kakošnega svojih pervakov le deseti del tako, kakošen hrup bi se vzdignil čez nje in „panslavizem, panslavizem“ bi se kričalo od vseh strani!

Iz Prage. 16. dan t. m. se bo tukaj s slovesnimi biljami obhajal smertni dan slavnega českega pisatelja in slovničarja Jungman-a. Odbor českih pisateljev se je zbral v namen, da bi se visokozaslužnemu možu napravil spominek iz kararskega marmorja v našem mestu.

— Tukajšna komisija za napravo srenjske postave je nasvetovala, naj mestni župani nosijo v znamenje svoje častne službe zlato ovratnico in na nji medalijo. Ta nasvet zasmehuje neki časnik ter zabavljivo pravi: S takim sklepom bi bili samo zlatarji zadovoljni, da bi saj kaj zlata spečali. Župana pozna vsak mestjan, in mestjani ga volijo; ni mu tedaj treba zvonca. Čast sama, da so ga za župana izvolili, in pa pridnost mu bote naklonile več spoštovanja kakor ovratnica in medalija. In ko bi župan nosil ovratnico, bi tudi vsak mestjan v znamenje, da je mestjan, mogel nositi saj po eno verižico županove ovratnice!

Iz Linca. Kmetijska družba je imela 24. dan p. m. svoj veliki zbor. Med novoizvoljenimi dopisovavnimi družbeniki je zadela ta čast v priznanje njegove pisateljne delavnosti tudi gospoda dr. H. Costa, vodja c. kr. nadcolnije ljubljanske in namestnika tukajšne družbe v zborih krajske kmetijske družbe.

Iz Ogerskega. Iz Ostrogona (Gran) 6. novembra. Danes smo imeli tu veliko svečanost. Primas (pervi škof) ogerski je obhajal 50letno obletnico svojega duhovništva. Ob desetih se je škof pripeljal s 6 konji v cerkev; pred kočijo je jezdarilo osem njegovih huzarjev, vsi s srebrom okovani; za njimi pa je jezdil na visokem konji stolni prošt grof Forgač z razpetjo v rokah. Kanone so pokale, da se je razlegalo krog in krog. Kmali za njim se je pripeljal deželni poglavar nadvojvoda Albreht. „Eljen-i“ so spremljali unega in tega. Po cerkvenem obhajilu je bilo imenitno kosilo, h kateremu je bilo povabljeno 620 gostov. Nadvojvoda Albreht je napil škofu zdravico v ogerskem jeziku, in zadoneli so na to sto gromeči „eljen-i“, — po zdravici pa mu je podal veliki križ Leopoldovega reda. In po tem je sledila zdravica zdravjico.

Iz Galicije. Že leto in dan ni bilo nič slišati od goveje kuge, ki se je pa zdaj spet prikazala v 2 vaseh Štanislavske kresije.

Iz Beneškega. Sardinski časniki pripovedujejo svojim bravcom, da je poslednji čas spet blizo 40.000 Benečanov zapustilo svojo domovino in se preselilo na Sardinijo. Za gotovo Moremo povedati, da jih je komaj 2000 šlo na ptuje.

Iz Srbije. Iz Belinegrada 4. nov. Včeraj je mesto naše zlo osupnil nepričakovani vladni ukaz, da je dozdanji vrednik vradnih „serbskih novin“ gosp. Miloš Popović vredništva odstavljen in na njegovo mesto gosp. Vladislav Jovanović postavljen; komisija, pred katero se ima gosp.

Popovič spovedati, terdi, da je prospehe vladne „zlabo zastopoval“.

Iz Laškega. Delo v Zürich-u je končano. Vradna časnika na Dunaji in v Parizu naznanjata, da so vse tri pogodbe (med avstrijsko, francozko in sardinsko vlado) dogotovljene in mir podpisan po osnovi Villafranski. „Moniteur“ od 11. t. m. temu oklicu še dostavlja, da vlada avstrijska in francozka ste se zedinile napraviti kongres, v kterega bojo povabljeni vse velike vlade; kongres ta naj v svojo vednost vzame pogodbe v Zürich-u sklenjene, in naj se posvetuje o gotovih pomočkah, kako bi se Laško pomirilo na terdni in stanovitni podlagi. Zdaj gré tedaj le za kongres, — vendar, kakor se iz vsega kaže, bo kongres na omenjeni podlagi vkup spraviti težavno delo, ako je res, kar se od angleške vlade pripoveduje, da ne bo po nobeni ceni dopustila, da bi Lahom v volitvi svojih vladarjev se kaka sila delala; „angleška vlada se bo svetega pravila terdno držala, da se Lahom ne sme zapovedovati, kterega vladarja naj si volijo ali kterega ne“, — tako nek je govoril angleški minister Lewis 10. dan t. m. pri gostii londonskega mestnega župana. Ako se še dalje ozremo, namreč na poslednji shod ruskega cara in pruskega vladarja v Vratislavi, kjer sta se pogovorila o prihodnjem ravnanji, najdemo na vsako stran težav dovolj, ki se zoperstavljajo kongresu. Če razun tega svoje oči oberremo še na Laško in vidimo, da so v tem, ko je zbor v Zürich-u doverševal svoje delo, puntarski zbori v Fiorenci, Parmi, Modeni in Bolonji princa Carignan-a enoglasno si izvolili za vladarja srednje Italije, kteri naj bi v imenu kralja sardinskega se vsedel na prestol vseh teh dežel, se nam očitno kaže, da na Laškem bojo še mnogoverstne homatije. Kralj sardinski je zdaj v veliki zadregi, kaj naj bi storil: ali se ravnal po tem, kar cesar Napoleon od njega terja po pismu, ki mu ga je unidan pisal, ali pa po tem, kar Lahi od njega želé, ki se hočejo le njegovu vladi podvreči. Ni se še nič gotovega slišalo: kaj bo storil. Tako stojé zdaj reči na Laškem. Vidi se, da so skor bolj zamotane, kakor so nekđaj bile, in cesar Napoleon, ki je Lahom od konca vojske obljub dal na cente, jih pa po zvezi v Villafranki spolniti ne more, je vjet zdaj sam v svoji mreži. Da bi nekako lože všel iz velike zadrege, je napravil papeževo vlado, da je obljubila Romanijolom važne prenaredbe in s tem upokojila svoje puntarske in zdaj od nje odcepljene dežele. Največ mu pa hodi angleška vlada zdaj navskriž, ker ona hoče Lahom spolniti, kar ji je Napoleon obljubil.

Iz Sardinije. Iz Turina 4. nov. Kralj sardinski je povabil generala Garibaldi-ta k sebi, da bi ga pregovoril, naj bi nič ne počel zoper rimsko mejo. Garibaldi namreč je imel namen, rimske mejne dežele s svojo armado obsesti in tū se braniti, ako bi se iznova vojska začela. Kralj sardinski, opominjan iz Pariza, si je na vso moč prizadeval, ga odpraviti od tega namena; al Garibaldi se nikakor ni dal pregovoriti in je Turin zapustil. Čez 2 dni je pa iz Bolonije kralju pisal, da ga hoče ubogati in mirovati.

— Časnik „Espero“ piše, da je gotovo, da železna krona se ne bo izročila sardinski vladi, ampak ostane avstrijski.

— Sardinska vlada je sklenila, za svoje državne potrebe si izposoditi 100 milijonov frankov. Pravijo, da je že dobila, cesar je zelela, ker sami Lahi so podpisali celi zajem; sami trgovci Milaneški ji bojo posodili 20 milijonov.

Iz Francozkega 4. nov. Že več dni je tudi cesarica pričujoča pri vseh ministerskih zborih, kterim cesar predseduje.

— Na južnem Francozkem delajo povodnje veliko škodo.

— Kolera je pretekli mesec francozko armado poleg marokanske meje tako silno morila, da en sam regi-

ment je 24. oktobra štel 350 mertvih, ki so mu pomerli v 6 dneh.

— Krinolini je pri nas že zadnja ura bila. Cesarica, ki je krinolino zanjdl, jo je te dni prepovedala vsem gospem, ki so bile k nji v Compiagne v gostje povabljene.

Iz Španjskega. Iz Madrida 6. novembra. General O'Donnell se je včeraj zvečer podal k armadi, ki gré nad Marokance v Afriko.

Slovó od ptičev.

Kaj pomeni to vrešanje,
Ki šumi z zvonika doli?
Kaj nek silno trepetanje,
Ki se sliši tam po polji?
Vedi, da jesen je tukaj,
Zima deleč ni od nas;
Ptice zberajo se skupaj,
Bodo zapustile vas.

Reve so se namenile
Toplih krajev si iskati,
Se bojijo zimske sile,
Ni pri nas jim več ostati.
Kam na dolgo pot brez vodja
Reve čejo se podat',
Brez priprave, brez orodja,
Kje ostaje si iskat'?

Bog vas spremi, Bog vas pelji,
Kamor ste se namenile,
Da bi sopet se v veselji
Večjem, kot ste šle, vernile!
Kmali sopet se vernite,
Prinesite nam pomlad,
V njene vence pa povite
Vsem za god: mir večno zlat!

J. Tomaževic.

Pogovori vredništva. Gosp. M. Z. v K: S poslano pesmico še ne moremo na dan.

Popravki. V spisu: „Nauk, kako se nareja solčna ura“, na strani 352 v 1. predalu v 22. versti od spodej gori beri: „z deske“ namesto „z desko“ in v 2. predalu v 41. versti od zgorej doli beri: „narediti“ namesto „naviti“.

Loterijne srečke:

V Gradcu }
na Dunaji } 12. novembra 1859: 33. 39. 53. 52. 8.
56. 51. 34. 39. 90.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji bo 23. novembra 1859.

Žitna cena

v Kranji 11. novembra 1859.

Vagán pšenice domače 4 fl. 90. — banaške 5 fl. 10. — reži 3 fl. 24. — ječmena 2 fl. 89. — ovsa 2 fl. 56. — prosa 3 fl. 10. — ajde 3 fl. 12. — koruze 3 fl. 90. — soršice — —

Kursi na Dunaji

12. novembra 1859.

v novem denarji.

Deržavni zajemi ali posojila.	Druge obligacije z lotrijami.
5% obligacije od leta 1859	Kreditni lozi po g. 100 . g. 98.50
v novem dnar. po 100 g. g. 67.75	4 1/2% Teržaški lozi po 100 „ 120.—
5% nar. posojilo od l. 1854 „ 77.60	5% Donavske parabrod-
5% metalike . . . . . 72.—	ske po g. 100 . . . . . 102.—
4 1/2% „ . . . . . 64.—	Knez Esterhazy. po g. 40 „ 80.—
4% „ 56.50	Knez Salmove po g. 40 „ 39.75
3% „ . . . . . 43.—	Knez Palfyove po g. 40 „ 35.50
2 1/2% „ . . . . . 36.—	Knez Claryove po g. 40 „ 35.50
1% „ . . . . . 14.—	Knez St. Genoisove po g. 40 „ 36.25
Obligacije zemlišn. odkupa.	Knez Windischgráz. po g. 20 „ 25.—
(po 100 gold.)	Grof Waldsteinove po g. 20 „ 16.—
5% doljno - avstrijske g. 91.—	Grof Keglevičeve po g. 10 „ 14.—
5% ogerske . . . . . 73.—	Denarji.
5% horvaške in slavonske „ 71.—	Cesarske krone . . . . . g. 17.—
5% krajske, štajarske,	Cesarski cekini . . . . . „ 5.85
koroske, istrijske „ 85.—	Napoleonondori (20 frankov) „ 9.87
Deržavni zajemi z lotrijami	Souvraindori . . . . . „ 17.10
Zajem od leta 1834 po 250 „ 335.—	Ruski imperiali . . . . . „ 10.12
„ „ „ 1834 petink. „ 335.—	Pruski Fridrikdori . . . . . „ 10.50
„ „ „ 1839 . . . . . 116.—	Angleški souvaindori . . . . . „ 12.42
„ „ „ 1839 petink. „ 111.—	Louisdori (nemški) . . . . . „ 10.06
4% narodni od leta 1854 „ 109.—	Srebro (ažijo) . . . . . „ 19.—
Dohodkine oblig. iz Komo „ 15.50	